

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

עין משפט נר מצוה

ל א ב ג ד מו פ"ה
מהל' מ"ח ה' א סג
עשין יב טו ע"ד י"ד סי'
רמז סעף ב:

תורה אור השלם

1. ויאמר שמעון תמותו נפשי עם פלשתים ויט בכח ויפל הבית על הקרנים ועל כל העם אשר בו ויהיו המותים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו: שופטים טו ל
2. הכמות ג' נשים בנותה ביתה ואולת בן דן: משלי יד א
3. ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים גישי עדה קראי מועד אנשי עדה: במדבר טו ב
4. וישמעו משה ויפל על פניו: במדבר טו ד
5. ויקראו למשה בפניהם לאתרו קודש: תהלים קו טו
6. ומושה יקח את האהל ויטו לו מחוץ לפתחה וידבק עם המזבח ויקרא לו אהל מועד ויהיה כל בוקר יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה: שמות לג ז
7. ויקם משה וילך אל דן ואבירם ויגבו אתרו ויקרי ישראל: במדבר טו כה
8. וזכרון לבני ישראל למען אשר לא יקרבו אשר יו אשר לא מקרבו אתרו הוא להקטיר קטרת לפני ה' ולא יהיה בקרבן בעדוהו באשר דבר ה' ביד משה לו: במדבר יז ה
9. ויאמר ה' לו עוד הבא נא וידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויצאה ודחו ידו מצרעת פסל: שמות ד ו
10. ויזבח אדניו צאן ובקר ומריא עם אבן החולה אשר אצל עין רגל ויקרא את כל אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך: במדבר כו ט
11. מיד רבע ולחמי רשף וקטב מריי וישן בהמותו אשלה גם עם חמת חולי עפר: דברים לב כד
12. ובני איליאב נמואל ודתן ואבירם הוא דתן ואבירם קראי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצאתם על: במדבר כו ט
13. תקפו מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בהם: במדבר כ י
14. ויאמר משה בנת ה' לכם בערב פשר לאכל וילחם בבקר לשבע ושמעו ה' את תלתיכם אשר אתם מליגים עליו ונתנו מה לא עלינו תלתיכם: פי על י: שמות טז ח
15. וידבר העם באליהם ובמשה לקח העליונו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ויפסנו קצה בלחם ויקלל: במדבר כא ה
16. יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעלי לך עתו: קהלת ה יב
17. ותפתח הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל: דברים יא ו
18. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת פיהם ואת כל היקום אשר ברגליהם ואת בני ישראל: במדבר כו י
19. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח ומותו העדה באכל האש את חמשיהם ומותיהם איש ויהיו לנים: במדבר כו י
20. ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשיהם ומותיהם איש מקריבו וקטרת: במדבר טו לה
21. קמש ירח עמד ובלה לאור חצוק יחלכו לנגה ברכ חנתי: חבקוק ג יא
22. ואם בריאה יבא ה' ויפתח הארץ ואת פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם ויהיו חיים שקלה וידעקם פי נאצו האנשים האלה את ה': במדבר טו ל
23. מה ישיקה הוא שיקה ומה שיעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש: קהלת א ט
24. ובני קרח לא מתו: במדבר כו יא

מת: ולא קרת. ר"נ היו לזד קרח דכתיב חמשים ומאתים מתמות ואמה וזהו חס משמתו [במדבר טו]: **מן הכלועים ומן השרופים היה.** שגשפה נשמתו וגוף קיים ואח"כ נתגלגל עד מקום הצלועין ונבלע דכתיב צפרשת פנחס [סס טו] ונבלע אותם ואת קרח עמהם. ורבי יוחנן דאמר לא מן הצלועין ולא מן

השרופין דריש ליה להאי ואת קרח לאחריו ואת קרח צמות העדה זמגפה: וקרח צדייקו. ומדכתיב ותאלל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרם וקרח מנמקריבי הקטרם הוה דכתיב חמשים ומאתים מתמות ואמה וזהו חס משמתו. חס"נ ואת לרבות קרח עמהם: **שמש ירח עמד וזנב.** לעיל מיניה כתיב ותצקת ארץ צשעת צקיעת הארץ שנבלעו צקרקע שמש ירח עלו לאותו רקיע ששמו זכור ואמרו להקצ"ה חס אי אמה עושה דין לנן עומס מקרח ועדתו: **לא נלא.** ונאיר לעולם: **צכודי לא מחיסם.** שהרי צכל יוס מלכי מורח ומערב צשעה שמינין כמריהן צראשם משמתוים לחמה: **והאידינא לא נפקי עד דחמו להו.** שכן גזר עליהם המקום כן שמתו. ל"א והאידינא לא נפקי מאחר שראו שהקפיד הקצ"ה על שלא ימחו לצדודו עד דחמו להו לא נפקי שחשו לצדוד המקום על בני אדם משמתוים לשמש וירח: **אין כל הוש סחם השמש.** ואי גיהנם לא אצרי עד ההוא פתחא הוה ליה חס: **דחש: לקרובי פתחה.** שיקרב פתחה שג גיהנם ותפתח הארץ בנקום שה: **נשכלל.** מלשון (ישעיה טו) עיר צלוה. התקין לכן הקצ"ה מקום גזוה שלא העמיקו כל כך צגיהנם ולא ממו: **טייעא.** סומח ישמעאל: **צלועי.** מקום שנתבלעו לשם עדת קרח: **צועא.** ראה נקצ שממנו יאל עשן: **צננא.** גיזה: **אמשיה.** שרה אותה צמים. לטון (צרכות יד י:): **משי ידיה:** (ובל) **שליש יוס.** סחר לגיהנם ועולה לשם: א"ל

ספרה למויה. שעה וישבה על פתח הצית כל מי שהיה צל לקרוח רואה ראשה פרוע וחוזר: **מעשר.** ראשון דשקליתו ארון הכו חס מ' לכהן: **דגיו למויכו.** דכתיב (במדבר ח) והעבירו תער על [כל] צפרס ומשחק צכס כאליו חסם שוטים: **ככופסא.** רעי כמו צטולא דכופסא דאמרן לעיל (דף סג). כנלל הוה חסם חשויים צעייני: **עינא ירב.** עין נתן צשעריכס כדי שלא יהא צכס צורה כמותו: **אמר לה.** קרח איהו נמי משה עצמו גלח כל עשור: **כיון דכנולא רכוסא דידיה הוה.** אינו מושש חס גילח עצמו דקאמר לנפשיה תמות נפשי עם פלשתים אגוז שערי כמותם ומה לי בכך שהם מקיימין אפילו מה שאני מנולו לשחוק אגוז עכשוו כמותם כדי להפיס דעתם: **ועוד דקאמר לכו.** עשו פתיל תכלת צד' כנפות מה הצגד ואי ס"ד תכלת משז מפני מה לא יאמר לעשות כל הצגד כולו תכלת: **אפיק גלימא דסלכנא.** קח לך צגדים של תכלת וכסיהוה לכולו מתיבתך וכסה צה צצה"מ חמה וצברותך: **קנא לאספו.** אל (הסתר) [מסתרי] עם משה. קניו היינו התראה: **ונטה לו מחוץ למחנה.** יאל מחוץ למחנה שלא יחשדוהו **עוד: מלאן שאין מחוין צמחוקס.** שמתח על צכודו והוא עצמו הלך לצטל מחלוקת: **חולק על רכו.** חולק על ישיבתו: **אשר הו על משה ועל אהרן צעדם קרח צהווס על ה'.** מעלה עליהם החמו כאלו היו חולקים כלפי שכינה: **מריבה.** תגר וקטטה לפטפט נגדו צדכרס: **מהרעס.** אומר על רכו שוהג לו מדה כנושה ומדת חמריה: **מהרהר.** מחפה עליו צדכרס: **אקלידי.** מפתחות: **וקולפי.** מנעולים: **דגילוי.** כולם המפתחות והמנעולים של עור היו ואעפ"כ היו שלם מאות פרות טעונות. ל"א דגלדא לנורד שקיס והמלצופין ויסיסן של עור היו: **לא מן הצלועין ולא מן השרופין.** אלא צמגפה

- א) בקרה כתיב בדיה תרסנו, (ג) מו"ק יח:.
- א) ו"ל יוסף, (ד) וצרכות כו: ע"ש, (ה) פסחים קע.
- ע"ש, (ו) [סס, ג] מ' מלות לאו דוקא וכן כל שלם מאות צ"ח רש"ס פסחים קע.
- מדרס לט: ע"ש.
- לעיל קג: (ז) דברים לט: (ח) מילה ד, (ט) צ"ב ע"ד.

מוסף רש"י

שאין מחוין במחלוקת. שהיה משה מחוץ לחמיהם להשלים צדכרס שלם (במדבר טו ב). זה עושרו של קרח. שכל ידיו רוב ממוטו נתגלה ונמרו מן העולם (רש"ס פסחים קט). ששמעמיד על רגליו. שמתחמו לכו (רש"ס טו). ג' מאות. לאו דוקא. וכן כל שלם מאות שצ"ח (רש"ס טו). שצ"ח וקולפי. שמתחמו שקוין בלג"ז שצ"ח (רש"ס טו). דגלדי. של מלצופים של עור שנושאים על סוסים ומורסין וגמלים (רש"ס טו) ואעפ"כ היה משוי ג' מאות פרות (רש"ס טו). אם בריאה גיהנם. חס בריאה פה לארץ משעת ימי צראשית (במדבר טו ז). מקום נתבצר להם. לטון גיזה. כמו (דברים ט) וצלוות צמיס (מילה יד). בועי. צקיעס דכתיב (במדבר טו) ותבקע האדמה אכר וגו' (רש"ס טו) ב"ב טד). קיטרא. עשן (שם). שקל גבבא דעמרא. לקח גית אמר וטרלה צמיס (שם). איהרן. הוה גבצי אפי' שטרין צמיס (שם). אציה. הסכת ושמע (שם). דהו קאמרי הכי. שהי ידיו חיים שאלה (שם).

זוחלי עפר אמר רב חסדא ^א כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנאמר ^ב ברבי חנינא ^ג כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה שנאמר ^ד המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל (על) [את] ה' א"ר חנינא בר פפא ^ה כל המתרעם על רבו כאילו מתרעם על השכינה שנאמר ^ו לא עלינו תלונותיכם כי (אם) על ה' א"ר אבהו ^ז כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה שנאמר ^ח וידבר העם באלהים ובמשה ^ט עושר שמור לבעליו לרעתו ^י אמר ר"ל זה עושרו של קרח ^{יא} ואת כל היקום אשר ברגליהם ^{יב} א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו ואמר רבי לוי משוי ^{יג} מאות פרות לבנות היו מפתחות של בית גזויו של קרח וכולהו אקלידי וקולפי דגילדא א"ר חמא ברבי חנינא ג' מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלתה לקרח ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסוירוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא וא"ר יוחנן קרח לא מן הצלועים ולא מן השרופין לא מן הצלועים ולא מן האדם אשר לקרח ולא קרח ולא מן השרופים דכתיב ^{יד} באכול האש את חמשיהם ומאתים איש ולא קרח מן השרופין ומן הצלועים מן הצלועים דכתיב ותבלע אותם ואת קרח מן השרופין דכתיב ^{טו} ותצא אש מלפני ה' [ואש יצאה מאת ה'] ותאכל את חמשיהם ומאתים איש וקרח בהדיהו אמר רבא ^{טז} מאי דכתיב ^{טז} שמש ירח עמד וזבולה לאור חצוק יהלכו מלמד שעלו שמש וירח לזבול אמרו לפניו רבש"ע אם אתה עושה דין לבן עמרם נצא ואם לאו לא נצא עד שזרק בהם חצים אמר להן ^{טז} ככבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם והאידינא לא נפקי עד דמחו להו ^{טז} דרש רבא מאי דכתיב ^{טז} ואם בריאה יבא ה' ופצתה האדמה את פיה אמר משה לפני הקב"ה אם בריאה גיהנם מוטב ואם לאו יבא ה' למאי אילימא למכריה ממש והא ^{טז} אין כל חדש תחת השמש אלא לקרובי פיתחא ^{טז} ובני קרח לא מתו תנא ^{טז} משום רבינו אמרו מקום נתבצר להם בגיהנם וישבו עליו ואמרו שירה ^{טז} אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קאולינא באורחא אמר לי ההוא טייעא תא ואחוי לך בלועי דקרח אזיל חזא תרי בועי דהוה קא נפק קיטרא מנייהו שקל גבבא דעמרא אמשיי' מיא ואתוביה בריש רומחיה ואחלפי' התם איהרן א"ל אצית מה שמעת ושמעית דהו קאמרי הכי משה ותורתו אמת והן כדאיים

17. ואשר עשה לרתן ולאבירם בני איליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל: דברים יא ו
18. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת פיהם ואת כל היקום אשר ברגליהם ואת בני ישראל: במדבר כו י
19. ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת קרח ומותו העדה באכל האש את חמשיהם ומותיהם איש ויהיו לנים: במדבר כו י
20. ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשיהם ומותיהם איש מקריבו וקטרת: במדבר טו לה
21. קמש ירח עמד ובלה לאור חצוק יחלכו לנגה ברכ חנתי: חבקוק ג יא
22. ואם בריאה יבא ה' ויפתח הארץ ואת פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם ויהיו חיים שקלה וידעקם פי נאצו האנשים האלה את ה': במדבר טו ל
23. מה ישיקה הוא שיקה ומה שיעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש: קהלת א ט
24. ובני קרח לא מתו: במדבר כו יא